

Ikt. sz.: KUB-43-6/2019.

KUB-10/2019. sz. ülés
(KUB-24/2018-2022. sz. ülés)

J e g y z ő k ö n y v

az Országgyűlés **Külügyi bizottságának**
2019. november 12-én, kedden 15 óra 10 perckor kezdődően
az Országház Tisza Kálmán termében (főemelet 37.)
megtartott üléséről

Tartalomjegyzék

<i>Az ülés megnyitása, a határozatképesség megállapítása, a napirendi javaslat elfogadása</i>	5
<i>Döntés zárt ülés elrendeléséről</i>	5
<i>Tájékoztató a magyar kormány 2020 és 2025 közötti időszakra vonatkozó nemzetközi fejlesztési együttműködési stratégiájának tervezetéről</i>	6
<i>Joó István helyettes államtitkár (Külgazdasági és Külügyminisztérium) tájékoztatója</i>	6
<i>Kérdések</i>	8
<i>Joó István helyettes államtitkár (Külgazdasági és Külügyminisztérium) válaszai</i>	13
<i>Egyebek</i>	15
<i>Az ülés berekesztése</i>	15

Napirendi javaslat

1. Tájékoztató a magyar-ukrán kapcsolatok aktuális helyzetéről

Előterjesztők:

Magyar Levente, a Külgazdasági és Külügyminisztérium államtitkára
Brenzovics László, a Kárpátaljai Magyarok Kulturális Szövetségének elnöke
Íjgyártó István, Magyarország ukrajnai nagykövete

2. Tájékoztató a magyar Kormány 2020 és 2025 közötti időszakra vonatkozó nemzetközi fejlesztési együttműködési stratégiájának tervezetéről

Előterjesztő:

Joó István, a Külgazdasági és Külügyminisztérium helyettes államtitkára

3. Egyebek

Az ülés résztvevői

A bizottság részéről

Megjelent

Elnököl: Németh Zsolt (Fidesz), a bizottság elnöke

Balla Mihály (Fidesz), a bizottság alelnöke
Juhász Hajnalka (KDNP), a bizottság alelnöke
Bartos Mónika (Fidesz)
Dr. Zsigmond Barna Pál (Fidesz)
Nacsa Lőrinc (KDNP)
Dr. Brenner Koloman (Jobbik)
Dr. Lukács László György (Jobbik)

Helyettesítési megbízást adott:

Csenger-Zalán Zsolt (Fidesz) Nacsa Lőrincnek (KDNP)

A bizottság titkársága részéről

Dr. Fürjes Róbert bizottsági főmunkatárs
Csizi Réka bizottsági munkatárs
Gódor Szilvia ügyintéző-titkárnő

Meghívottak

Hozzászólók

Magyar Levente államtitkár (Külgazdasági és Külügyminisztérium)
Joó István helyettes államtitkár (Külgazdasági és
Külügyminisztérium)

Megjelentek

Brenzovics László elnök (Kárpátaljai Magyarok Kulturális Szövetsége)
Ígyártó István Magyarország ukrajnai nagykövete

(Az ülés kezdetének időpontja: 15 óra 10 perc)

Az ülés megnyitása, a határozatképeség megállapítása, a napirendi javaslat elfogadása

NÉMETH ZSOLT (Fidesz), a bizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Tisztelt Bizottság! Nagy tisztelettel köszöntöm a bizottság tagjait és a vendégeinket.

Bejelentem, hogy Csenger-Zalán Zsolt alelnök urat Nacsa Lőrinc képviselő úr helyettesíti, és ezáltal megállapítom a határozatképeségünket.

A napirendi javaslatot megküldtem. Mai napirendünk két pontból áll: tájékoztató az ukrán-magyar kapcsolatok aktuális helyzetéről, illetőleg a magyar kormány 2020-25 közötti időszakra vonatkozó nemzetközi fejlesztési stratégiájának a tervezetéről szóló tájékoztatás.

Tisztelt Bizottság! Mielőtt felteszem szavazásra a napirendet, szeretném jelezni azt, hogy államtitkár úr részéről egy olyan kezdeményezés érkezett hozzám, hogy szeretné a zárt ülés elrendelését. Hadd tegyem fel a kérdést, hogy ez megfelel-e a valóságnak, államtitkár úr.

MAGYAR LEVENTE államtitkár (Külgazdasági és Külügyminisztérium): Így van, megfelel, elnök úr.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Ebben az esetben viszont, tekintettel arra, hogy Brenzovics László, a KMKSZ elnöke nem rendelkezik titoktartási kötelezettséggel, azt a kérdést szeretném önnek feltenni, engedélyezi-e, hogy Brenzovics László részt vegyen ezen az ülésen.

MAGYAR LEVENTE államtitkár (Külgazdasági és Külügyminisztérium): Engedélyezem.

Döntés zárt ülés elrendeléséről

ELNÖK: Köszönöm szépen. Ebben az esetben viszont a titkárságot meg szeretném kérni, hogy mielőtt szavazunk a zárt ülés elrendeléséről, egy ilyen titoktartási nyilatkozatot a vendégünkkel, a KMKSZ elnökével írasson alá.

Felteszem szavazásra akkor a zárt ülés elrendelését. Ki támogatja a zárt ülés elrendelését? *(Szavazás.)* Egyhangú. Köszönöm szépen.

Felteszem szavazásra az egész napirendet. Ki támogatja a napirendet? *(Szavazás.)* Az is egyhangú. Köszönöm szépen.

Arra szeretném kérni még államtitkár urat, hogy nevezze meg a zárt ülésre vonatkozó kérelme háttérben meghúzódó védendő közérdeket.

MAGYAR LEVENTE államtitkár (Külgazdasági és Külügyminisztérium): Nemzetbiztonsági érdek, illetve az ukrainai magyarság érdekeinek a védelme.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Tisztelt Bizottság! Akkor meg szeretném kérni a vendégeinket és a sajtó képviselőit, hogy legyenek türelemmel, mert az 1. napirendi pontot követően adunk majd az államtitkár úrral, illetőleg a KMKSZ elnökével egy tájékoztatást a zárt ülésen, illetve a téma kapcsán elhangzó kérdésekről - természetesen azokról a kérdésekről, amelyekről van lehetőségünk. Előre láthatóan egy órán belül kerül erre sor.

(A bizottság 15 óra 13 perc és 16 óra 45 perc között zárt ülést tartott, melyről külön jegyzőkönyv készült.)

Tájékoztató a magyar kormány 2020 és 2025 közötti időszakra vonatkozó nemzetközi fejlesztési együttműködési stratégiájának tervezetéről

ELNÖK: 2. napirendi pontunk a magyar kormány 2020 és 2025 közötti időszakra vonatkozó nemzetközi fejlesztési stratégiájának a tervezetéről szóló tájékoztató.

Szeretném köszönteni Joó István exportnövelésért felelős helyettes államtitkár urat. Nagy tisztelettel köszöntöm őt is, munkatársait is. Meg is adom a szót. Parancsoljon!

Joó István helyettes államtitkár (Külgazdasági és Külügyminisztérium) tájékoztatója

JOÓ ISTVÁN helyettes államtitkár (Külgazdasági és Külügyminisztérium): Elnök úr, köszönöm szépen a lehetőséget, hogy a bizottság ülésén bemutathatom a nemzetközi fejlesztési stratégia koncepcióját, amit az elmúlt hónapokban raktunk össze.

Az egyértelmű, hogy Magyarország is a fejlett donorközösség tagjaként lehetőségeihez képest mindent megtesz a fejlődő országok támogatása érdekében azért, hogy segítsük őket a gazdasági felzárkóztatásban, a demokratikus berendezkedésük létrehozásában, és azért is, hogy segítsünk nekik, amikor olyan kihívásokkal néznek szembe, amelyek egyre sokasodnak az előttünk álló években, illetve az elmúlt években és évtizedekben tapasztalható volt. Ilyen a túlnépesedés, a környezetszennyezés és a klímaváltozás hatásainak a kihívása is.

Különösen a migrációs válságnak a 2015-ös kirobbanása óta mondhatjuk azt, hogy maga a NEFE mint eszközrendszer, a magyar külpolitikának egy meghatározó eszközévé vált. És milyen főbb célkitűzések vannak a magyar NEFE-stratégiát illetően? Egyrészt, ahogy említettem, a migráció kiváltó okainak a helyben történő kezelése. Jól ismert az ezzel kapcsolatos kormányzati politika: ne a bajt hozzuk ide, hanem a segítséget vigyük oda, ahol a probléma felmerült. Viszont a segítséget úgy kell nyújtanunk, mondjuk, a nemzetközi fejlesztéspolitika tekintetében, hogy azzal szolgáljuk a magyar külgazdaságnak is az érdekeit. Ezért döntött úgy a miniszter úr tavaly, hogy áthelyezte a NEFE-vel kapcsolatos tevékenységet az exportnövelésért felelős helyettes államtitkár portfóliójába. Itt viszont szeretnék egy éles határt húzni a NEFE és a humanitárius segítségnyújtási tevékenység között, hiszen amikor egy nagyon komoly válsághelyzet alakul ki, valamilyen természeti katasztrófa sújt egy adott területet, akkor nyilván nem a gazdasági érdekeink érvényesítése az elsőrendű célpont, hanem az, hogy minél gyorsabban segítsünk, hiszen aki gyorsan segít, az kétszer segít. Viszont, amikor lehetőségünk van arra, hogy a NEFE-tevékenységünket, -projektjeinket előre megtervezzük, jó néhány évvel előre, akkor viszont cél kell legyen az, hogy a magyar gazdasági érdekeket érvényesítsük. Ez alatt azt értjük, hogy amikor csak lehet, NEFE-projektet úgy valósítsunk meg külföldön, hogy azt magyar kis- és közepes vállalkozások bevonásával tegyük.

Az elmúlt hónapokban elfogadott a kormányzat két fontos stratégiát, ami a NEFE-stratégia megalkotásakor is vezérelt minket. Az egyik a nemzeti exportstratégia, amely 2030-ig határozza meg a célkitűzéseinket, másrészt pedig az Afrika-stratégia, amelyik új alapokra helyezi Magyarországnak az Afrika-stratégiáját, az Afrikával

folytatott külpolitikáját. Mindkét stratégiát figyelembe vettük, amikor megalkottuk ezt a NEFE-dokumentumot.

Nagyon fontos az is, hogy a NEFE-tevékenységünk szolgálja a külpolitikai és külgazdasági érdekeinket egyaránt. Amikor NEFE-projektekkel valósítunk meg, akkor arra is lehetőség van, hogy egy másik európai uniós országgal közösen valósítsunk meg projekteket. Bár Németországgal számos nézetkülönbségünk van a migráció tekintetében, viszont ennek ellenére sikerült közös projekteket megvalósítanunk Afrikában és a Közel-Keleten, ahol tiszta vizet biztosítunk különböző intézményeknek. De említhetném például Lengyelország példáját is, velük közösen Szíriában árvaházat újítunk fel, illetve néhány héttel ezelőtt állapodtunk meg Szlovéniával, hogy Kenyában közösen fogunk segítséget nyújtani rászoruló kórházak felszerelése érdekében, vagy említhetném Törökországot is, akikkel közös orvosi missziót hajtottunk végre szintén Kenyában.

És hogy alakult a NEFE-támogatások aránya az elmúlt években, illetve mennyi forrást fordítottunk erre? Nos, azt tudom mondani, hogy 2010-hez viszonyítva 150 százalékkal növeltük meg az ODA-költésünket. 2010-ben ez az érték 114 millió dollár volt, a tavalyi évben pedig 285 millió dollárt értünk el, ami rekordszám; GNI-arányosan 0,21 százalékot jelent.

Az Európai Unió tagjaként, illetve az OECD Fejlesztéstámogatási Bizottságának tagjaként tettünk egy önkéntes vállalást, hogy 2030-ig 0,33 százalékos ODA/GNI-arányt érünk el. Nyilván van még számos teendőnk, viszont időarányosan most azt tudjuk mondani az elmúlt év kedvező adatának köszönhetően, hogy viszonylag jól állunk.

Abban a kiadványban, amit szétszítottunk önöknek, láthatják, hogy Magyarország elhúzott a V4 további országai mellett is. 2018-ban nagyon megugrott a többi országhoz képest az ODA-költése Magyarországnak. Ez azt mutatja, hogy a magyar kormányzat nemcsak beszélt arról, hogy helyben nyújtunk segítséget, hanem ténylegesen az ehhez kapcsolódó kifizetések is jelentős mértékben megnövekedtek.

71 országban valósítottunk meg a tavalyi évben 351 projektet, beleértve a Stipendium Hungaricum programot is. Ami a kifizetett támogatások regionális megoszlását illeti, első helyen a délkelet-ázsiai térséget szeretném kiemelni, mint ahova a legtöbb forrás áramlott, illetve a közel-keleti térség volt a második és Afrika pedig a harmadik a rangsorban.

És hogy mi vezérelt minket a stratégia tervezetének megalkotása során? Egyrészt a korábbi stratégiának lejár a hatálya. 2014-ben került megírásra az akkori NEFE-stratégia, ami egészen kiváló volt akkor, viszont azóta olyan új kihívásokkal nézünk szembe, amelyek akkor még csak kevésbé voltak érzékelhetőek, legyen szó akár a migrációs kihívásokról, a klímaváltozásnak az egyre határozottabb megjelenéséről.

Ugyanígy szeretném kiemelni fontos motiváló tényezőként azt is, hogy időközben megalkotásra került az ENSZ fenntartható fejlődési keretrendszere, ami szintén be kell hogy épüljön a NEFE-stratégiába, illetve kutatások, illetve számítások szerint 2,5 millió USA-dollár finanszírozás hiányzik a fejlődő országok megfelelő támogatása érdekében. Ekkora a finanszírozási rés.

Éppen ezért új irányzatok vannak a NEFE tekintetében is arra vonatkozóan, hogy hogyan lehet bevonni a privát szektor szereplőit a finanszírozásba és közös projektek megvalósításába. És akkor melyek a pillérei a NEFE 2025 stratégiának? Egyrészt tehát a magyar szerepvállalás növelése. Teherbíró képességünknek megfelelően nyilván növelnünk kell a fejlődő országoknak nyújtott támogatást, de ahogy említettem, ez a mi külgazdasági érdekeinket is kell hogy szolgálja, ahol csak lehetséges.

2025-ig arányosan 0,25 százalékos ODA/GNI-arányt kívánunk elérni. Ehhez pedig azt gondoljuk, hogy több nagy volumenű stratégiai jelentőségű NEFE-projektre van szükség. Az első ilyen ebben az évben indítottuk el. Az Ugandai Köztársaságot 16 millió euróval, tehát 5,2 milliárd forinttal támogatjuk azért, mert Uganda másfél milliárdnyi menekültet fogad be.

Ami az ágazati szintű bontást illeti, hogy hol vannak olyan képességeink, amelyek keretében NEFE-projektek is tudunk megvalósítani? Mezőgazdaság, vízgazdálkodás, oktatás, egészségügy, környezetvédelem. Területi fókuszok: Afrika és a közel-keleti térség, ugyanakkor természetesen - csatlakozva az előző napirendi ponthoz is - nem szabad elfeledkeznünk a keleti partnerség és az Európai Unió szomszédságpolitikájának országairól sem, ugyanúgy kötelességünknek érezzük, hogy a NEFE keretében a kárpátaljai magyar közösséget is például támogassuk.

És ami szintén egy újdonsága a NEFE-stratégiának: azt kívánjuk elérni, hogy a minisztériumok közötti koordináció még szorosabb legyen, hogy pontosan tudjuk, hogy ki milyen projekteket hol valósít meg. Említettem azt is, hogy külgazdasági érdekeink érvényesítése fontos célkitűzés. Az export földrajzi szerkezetét nézve jelenleg úgy állunk, hogy az exportunk 80 százaléka az Európai Unióba irányul, 20 százalék azon kívülre. A nemzeti exportstratégiának az a célja, hogy ezt a 20 százalékot növeljük, természetesen nem a másik kárára, hanem ezt is párhuzamosan növeljük. És azt gondoljuk, hogy a NEFE-tevékenység hozzájárulhat ugyanúgy ahhoz, hogy a kis- és közepes vállalkozások piacot szerezzenek akár a NEFE-tevékenységnek köszönhetően.

Nos, az anyag közigazgatási egyeztetése megkezdődött. Körülbelül 20 civil szervezet véleményét is kikértük, ezeket a javaslatokat pedig be is építettük ebbe az anyagba, ezért ki is fejezték köszönetüket, és reményeink szerint ebben az évben a kormány el is fogadja az anyagot. Köszönöm szépen a lehetőséget.

ELNÖK: Tisztelt Bizottság! Szabad a pálya! *(Jelzésre:)* Alelnök asszony, Juhász Hajnalka!

Kérdések

JUHÁSZ HAJNALKA (KDNP), a bizottság alelnöke: Köszönöm szépen a helyettes államtitkár úrnak a részletes beszámolót, és mind az Afrika-stratégia elkészítését, mind a nemzetközi fejlesztési stratégiának az update-elt változatát, ami 2020-ig tartott, ahogy államtitkár úr említette. Ahhoz külön gratulálok, hogy a V4-ekben eddig betöltött, ODA-fejlesztési hozzájárulásunkat ambiciózusan megnöveltük, mert ezt megelőzően a V4-országok közül a fejlesztési hozzájárulásunk az utolsó helyen volt, úgyhogy ehhez külön gratulálok a Külügyminisztériumnak és a kollégáknak.

Itt afrikai területekről beszélünk, és kifejezetten érdekelne a vízgazdálkodás kérdésköre, hogy melyek azok a célországok; és ha egy-egy konkrét projektet említene államtitkár úr - mert itt nemcsak a migráció megelőzésében, hanem klímakérdésekben is fontos szerepet játszhatunk -, azt nagyon megköszönném.

ELNÖK: Begyűjtjük a kérdéseket, jó, államtitkár úr? *(Jelzésre:)* Lukács László képviselő úr!

DR. LUKÁCS LÁSZLÓ GYÖRGY (Jobbik): Köszönöm szépen a szót. Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Államtitkár Úr! Én csak egyetlenegy észrevételt szeretnék tenni. Mindannak, amit elmondott és ami a jövőben a stratégia alapját képezi, és várhatóan a stratégia hasonló helyekre fog pénzt juttatni és hasonló körülményekben lévő országoknak hasonló céllal fog pénzt juttatni és beruházást végezni, én azt tudom

javasolni, hogy a stratégiának legyen mondjuk, egy öt plusz egyedik pillére, ez pedig a kommunikáció kérdése. Ugyanis nagyon sokszor azt tapasztaltuk, hogy sokszor nagyon igazságtalan a hazai médiában mindaz, amit a magyar kormány elvégzett külföldön, az torzítva vagy rosszul jött le Magyarországon. Nagyon egyszerű példát hozok fel: korábban egészségügyi kérdésekkel foglalkoztam, és mindazok az egészségügyi segítségnyújtások vagy fejlesztések, amelyek egyébként jó szándékkal, jó céllal, egy ottani országnak segítségként akár kapacitásépítésre mentek, az itthoni médiában valószínűleg értetlenség, tudatlanság vagy egyébként a hírek lassú lereagálása miatt úgy jöttek át, hogy ezek elpocsékolt összegek. Tehát, ha lehet valamiben javítani azon, hogy a minisztériumnak könnyebb legyen; hogy azoknak az országoknak, amelyek ebben érintettek, kicsit könnyebb kommunikációs támpontot adni, akkor meg tudnánk előzni nagyon sok olyan problémát, ami például egy kenyai-török közös egészségügyi projekttel kapcsolatos vagy akár más, délkelet-ázsiai korábbi beruházással kapcsolatos volt. Én úgy gondolom, ebben kormánypárti képviselőtársaim is egyetértenek, hogy nagyon sokszor ez egy -mondjuk úgy - ilyen fokozott érdeklődés és fokozott karikatúra tárgya volt. Talán, ha ez előrelátóan van megfogalmazva a stratégiában, ha ennek a kommunikációs oldalát megerősítik, akkor ezzel talán kevesebbszer fogunk találkozni. Köszönöm szépen.

ELNÖK: *(Jelzésre:)* Nacsa Lőrinc képviselő úr!

NACSA LŐRINC (KDNP): Köszönöm szépen. Csak erre engedjenek meg egy megjegyzést, hogy ez sokszor nem a média hibája, hanem abból táplálkozik, hogy ellenzéki politikusok azt mondják, szerintük ezeknek az összegeknek - nyilvánvalóan pillanatnyi politikai hasznot remélve tőlük - hol lenne jobb helye. Mondjuk, a saját választókerületében vagy a saját ismerőseinél, cégeknél, civil szervezeteknél, bárhol. Nyilván van egy ilyen jellegű politikai küzdelem. Ez része a politikai életünknek, csak szeretném ezzel jelezni, mint ahogy itt is a jegyzőkönyv kedvéért, hogy azt sajnálom, hogy a három szocialista képviselőből egyikőjüknek sem tette lehetővé az időbeosztásuk, hogy itt legyenek se Ukrajnánál, se a fejlesztési témánál.

Államtitkár úr, én is köszönöm szépen az előadást. Az Afrika-stratégiával kapcsolatban nem is kérdezni szeretnék, csak azt a megjegyzést tenném, hogy ott, különösen a szubszaharai térség, amelynek az elmúlt időszakban, azt látjuk, hogy igen nagy számú képviselője érkezik hazánkba, és folyamatosan keresik a kapcsolatfelvételt, és valahogy szeretnének jobban kapcsolódni hozzánk akár gazdaságilag, akár egyéb más területeken, több találkozáson is elhangzott, hogy valahogy jobban meg tudják értetni magukat olyan országokkal, amelyek egyrészt nem voltak gyarmattartó országok, másrészt, amelyek a kölcsönös tisztelet hangján próbálnak együttműködési megállapodásokat és akár segélyprogramokat is kialakítani, nem pedig Európából szeretnék megmondani nekik, hogy mit kellene csinálniuk. Mert nagyon sokszor azt látjuk, egyrészt nagy nemzetközi szervezeteknél, különösen egynél, az ENSZ-nél, illetve nyugat-európai országoknál is, hogy lassan már sokszor ideológiai kérdésekhez kötik a támogatásokat, segélyezéseket. Ez ellen szerintem minden alkalommal fel kell lépni, amikor csak tudunk, hogy ilyen kérdéseket ráerőltessenek ezekre a tagállamokra.

És szerintem helyesen mondja az Afrika-stratégia, hogy fokozni kell - különösen is a szubszaharai térségben, amely egyrészt migrációt kibocsátó ország, másrészt szerintem rendkívül sok gazdasági lehetőséget is rejt magában, harmadszor pedig ténylegesen oda lehet vinni a segítséget. És itt kiemelném külön az ottani egyházak szerepét, amelyekben az embereknek van bizalma, nem jönnek-mennek, mint a kormányok vagy rezsimek, amelyek éppen összedőlnek vagy felállnak, hanem olyan

intézményekkel is keresni kell a kapcsolatot, amelyekben bíznak az emberek. Köszönöm.

ELNÖK: További hozzászólás? *(Jelzésre:)* Balla alelnök úr!

BALLA MIHÁLY (Fidesz), a bizottság alelnöke: Köszönöm szépen. Ezt a kiadványt most kaptuk kézhez, és ahogy belenéztem, vannak olyan területek, ahol volt egy nagy fokú robbanás, mondjuk, éppen a Laoszi Népi Demokratikus Köztársaságban volt egy nagy robbanás. Én értem ezt a világot, foglalkoztam is vele annak idején, illetve egyrészt az Interparlamentáris Unión keresztül sok ilyen kérdést is figyelemmel kísérünk, hiszen az európai uniós folyamatok sok esetben rákapcsolódnak olyan irányokra is, amit az ENSZ különböző direktívái vagy kérései különböző országok irányába felvetnek. Tehát el tudom képzelni, hogy Laosz esetében erősen jelen lehetünk egy víztisztítási programmal. Tudjuk jól, hogy Laoszban vagy Ázsiában a legfontosabb jelenléti lehetőség - akár Vietnámban is -, hogy vizet tudunk tisztítani, és jó szakembereink vannak ilyen szempontból, és tudjuk jól, hogy ott a legnagyobb probléma az ivóvíz kérdése. Vagy nagyon nagy problémát jelent Afrikában. Tehát a kérdésem az, jól látom-e, hogy ezek a délkelet-ázsiai vagy egyáltalán az ázsiai törekvéseknek az egyik jelentős iránya kifejezetten ez, hogy jelen legyünk ezzel a tudással, amivel részben Afrikában is jelen tudunk lenni.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Én szeretném megköszönni a kezdeményezést egyáltalán, hogy ez a fejlesztési és együttműködési stratégia megfogalmazódott, és elénk került. Köszönjük szépen. Azt gondolom, hogy annak idején, 2014-ben is nagy jelentőségű volt, és most is nagy jelentősége van annak, hogy egy ilyen stratégiával rendelkezünk. Jó lenne erről beszélni, tehát egyetértek a képviselőtársammal, Lukács Lászlóval, mindenféle szinten, szerintem V4-keretben kifejezetten, de érdemes lenne megtalálni a politikai kommunikációban ennek a helyét.

Alapvetően két kérdést szeretnék röviden érinteni. Az egyik a Stipendium Hungaricum, ami azt gondolom, hogy egy mindent visz része a NEFE-nek, és nem mi találtuk ki, hanem a kommunista Magyarország találta ki, tehát mi csak visszahoztunk valamit, amit a gulyáskommunizmus kitermelt, és jónak találtunk. Például Laosz esetében erre tudtunk építeni újra, vagy Vietnám esetében. Tehát itt nyilvánvalóan van egy ilyen kimutatható kontinuitása ennek. De azon, azt gondolom, érdemes gondolkodni, hogy lehet ezt profibban csinálni. Annak örülök, hogy visszakerült a külügybe, és itt fontosnak tartom azt, hogy legyen a Stipendium Hungaricumnak egy egyre jobb know-how-ja; tudjunk segíteni a külképviseleteinknek; a felajánlott helyeket használják ki; a nagykövetségek tudjanak ebben kezdeményezően eljárni; a levegőben lógó szerződéseket írjuk alá, és próbáljuk meg kivenni belőle a diplomáciai hasznot. Legyen egy alumni rendszer Magyarországon. Legyen egy alumni rendszer a terepen. Az ittenihez is kapcsolódjunk, legyen a nagykövetségekkel egy együttműködés ennek érdekében. Tehát azt hiszem, hogy ez egy aranybánya, diplomáciai értelemben aranybánya, és érdemes lenne ezzel most, hogy a külügy szárnyai alatt van újra az államtitkárság, a NEFE főosztálynak és az érintett államtitkárságnak dolgozni ezen. Mert azt hiszem, hogy a pénzt beletesszük, de nem vesszük ki azt, amit egyébként ki lehetne venni diplomáciailag, politikailag. A határ a csillagos ég, azt gondolom, mert egy olyan kapcsolatépítési lehetőséget hordoz magában, amit mindenféleképpen ki kellene aknázni. Legyenek nyilvántartásaink erről, hol vannak, kik vannak, kik mentek már haza, hol helyezkedtek el. Tehát azt hiszem, hogy ide sok ötletet be lehet

csatornázni. Tehát ez lenne talán a legfontosabb kérdés, azt hiszem, elég is ez, ha most csak ennyit vetek fel.

(Balla Mihály: Egy mondatot hadd mondjak!) Aelnök úr!

BALLA MIHÁLY (Fidesz), a bizottság alelnöke: Bocsánat, egy mondatot csak ehhez. Amit elnök úr mondott, hogy kiváló példa: Vietnámban működik a magyar-vietnámi baráti társaság mintegy 3 ezer fővel, akik mindannyian kiválóan és jól beszélnek magyarul. Ugye, itt tanultak, a ma 50-es, 60-as éveikben lévő közép- és felsővezetők. Tehát alapvetően, azt gondolom, hogy a Stipendium Hungaricumon keresztül pontosan egy ilyen alumni rendszert lehetne felépíteni, hogy tudjunk róluk, hogy igenis, vannak ilyen emberek, vannak ilyen társaságok, akik hazakerülve a saját országukba, ezekkel a végzettségekkel, alapvetően közép- és felsővezetőkkel válnak. Tehát ez egy kiváló kapcsolatépítési lehetőség, azt gondolom.

ELNÖK: Azt hiszem, hogy ez érthető.

Eszembe jutott a másik. Az a másik pedig a „Hungary Helps”. Tehát itt is van egy ilyen tárcaközi szituáció, van benne egy erős keresztény elem, mindannyian látjuk, hogy milyen komoly diplomáciai érdeklődés övezi. Tehát amikor az amerikai elnök a magyar miniszterelnökkel beszél, akkor a három témából az egyik az ez, hogy kereszténység védelme, üldözött keresztények, „Hungary Helps”, miegymás. Azt gondolom, nagyon fontos lenne, hogy egy fokkal jobban integráljuk a magyar diplomáciába ezt a tevékenységet, még akkor is, ha itt a tárcaintegráció nincs meg, ugye, a Miniszterelnökségen zajlik ez a munka nem kis részben. De szerteágazó lehetőségek lennének itt is. Tegnap német képviselővel tárgyaltam, Magyarország és Németország között ki kellene már alakítanunk egy szerződéses együttműködést a német fejlesztési ügynökség és a magyar fejlesztési ügynökség között „Hungary Helps”-területen. Vagy a visegrádi ügyben, amin itt alelnök asszony bütyköl. *(Derültség. - Juhász Hajnalka: Azért ehhez hozzászólnék!)* Vagy amerikai vonatkozásban sikerült már megkötni egy megállapodást a USAID-vel, de egyelőre nem sikerült tartalmat mögé rakni *(Juhász Hajnalka: De, ott is van update!)*, pedig abban is lenne komoly lehetőség.

Most kérdezte alelnök úr, hogy miért pont ott, meg miért az. Azt hiszem, hogy ott locsolunk, ahol nő a fű. Ha ezt elkezdjük csinálni, itt elindult valami, akkor ezen a területen kell tovább dolgozni. Ez erre is vonatkozik, nemcsak a víztisztításra, hanem a keresztény tematikájú „Hungary Helps” programra is.

Tehát ez lett volna a másik, az együttműködések elmélyítése, és valahogy a diplomáciai szinten történő rásegítés akár kormánybiztosnak, miniszteri biztosnak, hogy érezzék, akik ezt a munkát végzik, hogy a magyar diplomácia teljes mellszélességgel ott áll mögöttük és segítenek ebben a munkában. Köszönöm szépen.

(Jelzésre:) Aelnök asszony!

JUHÁSZ HAJNALKA (KDNP), a bizottság alelnöke: Köszönöm. De a bütykölés szó annyira nagy teret adott... *(Elnök: Inspirációt.)* inspirációt. *(Derültség.)* Egyrészt nagyon jó az együttműködés helyettes államtitkár úrékkal, és én minden segítséget megkapok tőlük.

A másik dolog, hogy a nagykövetségek részéről is nagyon nagy segítőkészséget kapunk, mert én ahány V4-tárgyalásra utazom, akkor onnantól kezdve mindig a nagykövetség segíti az én munkámat, és ők jelölik meg a célszemélyeket. Pont egy ilyen sikeres útról jövök vissza, Csehországból, ahol Babiš miniszterelnök úr főtanácsadójaig is eljutottam, ezt megelőzően pedig Pellegrini főtanácsadójaig is. Tehát dolgozunk a

V4-en, de ami nagyon nehéz, és itt hadd mondjam el, hogy van egy nagyon komoly akadálya a visegrádi négyek együttműködésének, ez pedig maga a Visegrad Fund, ugyanis annak a státútuma, ami megjelöli a kis, közép- és a nagy jellegű együttműködési területeket, ez a keleti partnerség országait és a nyugat-balkáni országokat jelöli meg. Tehát Közel-Keletre a V4, hacsak nem módosítja a négy parlament ratifikációval a visegrádi státútumot, nem tud menni. De tud úgy menni, hogy bilaterális megállapodásokat köt. Tehát most ez a célom, hiszen, ha csehekkel, lengyelekkel és szlovákokkal bilatot kötünk, akkor az a maga módján is V4.

A másik, amit a USAID-vel aláírtunk, az most pont egy új hullámot kapott, mert a jazidi kisebbségekre vonatkozóan fogunk egy újraépítési projektet Sinjar területén végezni a USAID-vel.

De, amit szeretnék hangsúlyozni, hogy a „Hungary Helps” és a nemzetközi fejlesztési együttműködés koordinációban működik, de ugye, a „Hungary Helps” a Miniszterelnökség területe alatt van. És nagyon segít a külügy, én csak köszönetet tudok mondani, mert én a külügy segítsége nélkül nem is tudok a helyszínre menni, és nem is szándékoztam soha. Tehát nagyon-nagyon jól működik a kettő együtt.

A kommunikáció kapcsán pedig hadd tegyem oda azt, hogy valóban, ahány helyen járok a világban, a „Hungary Helps” abszolút elismert, és akár a nemzetközi fejlesztési együttműködés, az egy elismert és nagyon pozitív tőke. És mindig széleskörűen próbáljuk elmagyarázni, hogy ennek milyen szerepe van a migráció megelőzésében is. Tehát angol, akár magyar nyelven, ha szükséges. És azt gondolom, hogy ebben a kommunikációs csatornáinkon nyilván lehet mindig javítani, de ebben nagyon sokat dolgozunk, hogy ez egyértelmű legyen, és én személyesen azt tapasztalom, hogy a magyar társadalom abszolút érti, hogy mi miért megyünk helybe segíteni. Köszönöm szépen.

ELNÖK: *(Balla Mihály: Csak egy mondat!)* Egy mondat.

BALLA MIHÁLY (Fidesz), a bizottság alelnöke: Csak egy mondat, hogy ne értsék félre alelnök asszonyt. A visegrádi négyeknél, ha esetleg beépülne más program is, akkor azt pluszpénzekért kellene. Tehát én nem szívesen osztanám a meglévő összeget háromfelé, ami most csak kétfelé van osztva. Tehát a keleti partnerség és a nyugat-balkáni kérdésekre elsősorban. Tehát én arra gondolok, ha esetleg van egy ilyen törekvés, hogy az alap kiegészüljön ilyen irányokkal is, akkor az többletpénzeket is jelentsen. Amúgy is a NEFE-n keresztül ez jóváírható az Európai Unió felé.

ELNÖK: De abban egyetértünk, hogy érdemes lenne itt továbblépni *(Balla Mihály: De ez jó, csak...)*, és univerzálisabbá válna a visegrádi tevékenység, ha nem közvetlen rövid viszonylatú vagy Balkánhoz, Kelet-Európához kapcsolódó viszonylatokat támogatnánk, hanem egyfajta univerzalisztikusabb célt is magunk elé tudnánk állítani a keresztényüldözés vagy a „Hungary Helps” révén. De valóban, itt el lehet gondolni egy Visegrad Fund-alapszabály-módosításon e tekintetben. Ha erre irányulóan van politikai akarat, részünkről ez nem lenne, azt gondolom, vitatott, lengyel részéről szintén, cseh, szlovák vonalon meglátjuk, de azt gondolom, hogy megfuttatni a gondolatot mindenképpen érdemes.

Rövid válaszokat szeretnék kérni, államtitkár úr, parancsoljon!

Joó István helyettes államtitkár (Külgazdasági és Külügyminisztérium) válaszai

JOÓ ISTVÁN helyettes államtitkár (Külgazdasági és Külügyminisztérium): Köszönöm szépen a nagyon értékes hozzászólásokat. Aelnök asszony kérdésére, hogy milyen technológiával tudunk a víztisztításon belül megjelenni, vagyis a vízgazdálkodáson belül megjelenni Afrikában: a budapesti Víz Világtalálkozó margóján fogadtunk, nem tudom, 25 miniszteri delegáció volt, nagyon sokakkal tárgyaltunk, és mindenkinek azt mondtuk el, hogy gyakorlatilag mindent tudunk, ami a vízhez kapcsolódik. És akkor azt mondták, hogy de sótalanítani nem tudunk, és mondtam, hogy tudunk, mert van egy magyar cég, amelynek most adtuk át a projektjét Tunéziában, és éppen tengervíz-sótalanítással foglalkozik. De amire a legnagyobb igény van, az nyilván a mobil víztisztítási megoldások, tehát nagyon gyorsan telepíthető, könnyen üzemeltethető és nagy számú lakost vízzel ellátni képes technológiák telepítésére van a legnagyobb igény. Ezenkívül pedig a mezőgazdasági vízfelhasználás, öntözés, öntözéses gazdálkodás, amelyben jó magyar technológiákra igény van.

Hogy milyen konkrétumok vannak: Tunéziában tehát átadtunk egy ilyen sótalanító készüléket. Folyamatban van egy másik magyar cég konténerrendszerének a letelepítése szintén Tunéziában, egy iskola mellett, ahol nemcsak tiszta ivóvizet tudunk biztosítani, hanem alapvető orvosi ellátásokat, tehát szűrővizsgálatokat is meg tudunk valósítani. Ezt is NEFE-ből támogattuk. Ghánában épül az első szennyvíztisztító Afrikában, egy magyar cég megvalósításában, Exim-finanszírozással. Két új megrendelést is kaptak. Ugandában a NEFE-program keretében a menekülttáborban fogunk vízkivételi pontokat létrehozni, és oda mobil víztisztító rendszereket szállítani. Jövő januárban fogjuk ezeket átadni.

Ami Afrikát illeti úgy általában: azt gondolom, hogy a szubszaharai térségben hatalmas lehetőségek vannak gazdasági szempontból is. 2010-ben az volt a helyzet, hogy ebben a térségben két magyar külképviselet működött, jelen pillanatban hat nagykövetségünk van és egy képviseleti irodánk Ugandában, amit éppen azért hoztunk létre, hogy ezt a nagy ívű fejlesztési programot le tudjuk menedzselni. És amikor tárgyalunk az ugandai és más szubszaharai térségbeli kormányzatokkal is, akkor pontosan azt tapasztaljuk, amit képviselő úr említett, érzik rajtunk, hogy nincs hátsó szándék. Ez nagyon fontos. Éppen ezért tudunk például védelmi együttműködést is kialakítani velük, például az ugandai program keretében kibervédelmi képességeket is fejlesztünk nekik, hogy védjék a gazdasági érdekeiket, hogy ne legyen akkora veszteségük a gazdaság kapcsán.

Ami a Stipendium Hungaricum programot illeti: egyetértek azzal, amit elnök úr megfogalmazott, ezeket a javaslatokat továbbítani is fogjuk az illetékes államtitkárság felé. Amit mi csinálunk mint exportnövelésért felelős helyettes államtitkárság, hogy a Stipendium Hungaricum programban itt tanuló diákokat megpróbáljuk összekötni azokkal a magyar cégekkel, azokkal a nagy magyar cégekkel, amelyek már jelentős exporttevékenységet folytatnak, vagy most lépnek az exportpiacokra, de nagy cégek. Ezekkel összekötjük ezeket a hallgatókat, hiszen itt Magyarországon nagyon komoly ismereteket szereznek meg, és hazatérve szolgálhatják a kétoldalú gazdasági kapcsolatokat is.

Ami Laoszt és a délkelet-ázsiai térséget illeti: ahogy elnök úr említette, ahol fogadókézség van, oda megyünk. Például Laoszban, Vietnámban használjuk azokat a kapcsolatokat, amelyek kialakultak, azokat a diákokat, Vietnámban is 3 ezren vannak, sokan közülük befolyásos kormányzati pozíciókban, akik itt tanultak Magyarországon.

Éppen ezért a délkelet-ázsiai térség a kötött segélyhitelezési politikánknak, programjainknak az egyik legfontosabb területe, Vietnám, Laosz, Srí Lanka, Kambodzsával is egyeztetéseket folytatunk. Igény van a magyar technológiákra, ugye, Vietnámba már szállítottunk víztisztító berendezést, népesség-nyilvántartási rendszert, élelmiszer-biztonsági láncot. Laoszba hasonló projekteket szeretnénk, minél többet megvalósítani. A kötött segélyhitelezés pontosan egy olyan eszköz, ami a magyar cégeknek az első lökést adhatja meg új piacokon, úgyhogy ezt is folytatni kívánjuk a jövőben is.

Ami a GIZ-del, tehát a német fejlesztési ügynökséggel való együttműködést illeti: itt van egy jó hírünk, hogy megkötöttük velük az első szerződést, tehát a KKM aláírta a GIZ-del az első olyan szerződést, ami konkrét projekt szintű együttműködés. A magyar kormányzat egymillió euróval járul hozzá a GIZ-nek a Sanitation for Millions nevezetű programjához, és bár migráció szempontjából jelentős különbségek vannak közöttünk gondolkodásmódban, de ilyen közös projekteket valósítunk meg Afrikában és Közél-Keleten, ahogy említettem, egymillió eurós magyar hozzájárulással. És ha ez jól működik, akkor folytatni kívánjuk.

Ami a USAID-vel kapcsolatos: miniszteri biztos asszonynak köszönhetően, Azbej Tristan államtitkár úrnak is köszönhetően ezek a kapcsolatok jelentősen fejlődnek. Én magam nem olyan régen jártam kint Washingtonban, három vagy négy hónappal ezelőtt, és a USAID-nak azt javasoltuk, hogy finanszírozzuk meg közösen a nagyszőlősi járási kórháznak a felújítását. Először megkeresték a térképen, hogy hol van, és rendkívül pozitívak voltak a projekt fogadtatását illetően. Aztán ahogy ment lejjebb a USAID alsóbb szintjeire a dolog, ott elkezdtek elkaszálni. Viszont most esély van arra, hogy talán Koszovóban valami mezőgazdasági projektet közösen meg fogunk valósítani. De nem adtuk fel, nagyon szeretnénk, ha Kárpátalján valami közös projektet létre tudnánk hozni a USAID-vel, ez nagyon fontos célkitűzésünk.

Ami a V4-es együttműködést illeti: itt kiemelném a V4-Németország-együttműködést, aminek a helyszíne Marokkó lesz. Itt egy nagyon komoly határvédelmi és gazdaságfejlesztési projekt megvalósítását határozta el a négy ország közösen, dolgozunk ennek a részletein.

Ami a kommunikációt illeti: ott köszönjük szépen a javaslatokat. Az biztos, hogy a magyar lakosságnak az úgymond NEFE-tudatosságát vagy -érzékenységét még fokozni kell, és mindent meg fogunk tenni annak érdekében, hogy ezeket a sikertörténeteket kommunikáljuk, hiszen amikor ilyen projekteket valósítunk meg az említett külgazdasági érdekek érvényesítésével, akkor azok végső soron adóforintokat is jelentenek itthon, nem csak azt, hogy a magyar képességeket visszük külföldre.

Én röviden ennyit szerettem volna.

ELNÖK: Egy záró kérésünk lenne itt, államtitkár úr: örülnénk annak, ha kaphatnánk egy összefoglaló táblázatot, listát arról, hogy milyen NEFE-projektjeink vannak. *(Nacsá Lórinca: Voltak.)* Voltak vannak és lesznek. Kétmondatos leírással. Tehát hogy valamifajta áttekintő képet tudjunk kapni erről, amiről most beszéltünk az elmúlt...

JOÓ ISTVÁN helyettes államtitkár (Külgazdasági és Külügyminisztérium): Összeállítjuk, és elnök úrnak eljuttatjuk.

ELNÖK: Nagyon szépen köszönöm. Tisztelt Bizottság! Ha nincs több kérdés a napirenddel kapcsolatban... *(Nem érkezik jelzés.)*, akkor megköszönöm Joó István exportnövelésért felelős helyettes államtitkár úrnak a beszámolót.

Egyebek

Az egyebek napirend keretében időpontok: a következő bizottsági ülés november 18., 10 óra, négy darab nagykövetjelölt meghallgatása. November 26., 14 óra, Szijjártó Péter miniszter úr éves meghallgatása.

Az ülés berekesztése

Amennyiben nincs kérdés, hozzászólás... *(Nem érkezik jelzés.)*, az ülést berekesztem. Viszontlátásra!

(Az ülés befejezésének időpontja: 17 óra 37 perc)

Németh Zsolt
a bizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezetők: Barna Beáta és Podmaniczki Ildikó